

VORMINGSBROCHURE

Academiejaar 2017 – 2018

Netwerk Palliatieve Zorg Aalst-Dendermonde-Ninove vzw
Netwerk Palliatieve Zorg Waasland vzw

VOORWOORD

Netwerken hebben als opdracht de palliatieve zorgcultuur te stimuleren en uit te bouwen binnen hun werkgebied, dit onder meer via vorming en opleiding.

Misschien heb je net je diploma behaald, toch ben je nooit “helemaal afgestudeerd”. Misschien heb je professionele ervaring en ben je op zoek naar een upgrade van je kennis en vaardigheden? Eén ding is zeker, de professional van vandaag leert levenslang en levensbreed. Redenen om verder te leren zijn er in overvloed en mogelijkheden ook.

In de zorg voor palliatieve patiënten maak je deel uit van een multidisciplinair team. Kennis en vaardigheden op het terrein van de palliatieve zorgcultuur verfijnen, nodigt uit tot het verwerven van een universele taal binnen de palliatieve zorg en bevordert de kwaliteit van de hulpverlening.

In deze brochure geven we je een rondleiding in de vertrouwde vormingspakketten waarin we enkele vaste waarden uit ons aanbod opnieuw voorstellen zoals de basisopleiding palliatieve zorg, de basisopleiding voor vrijwilligers en intervisie voor referenten palliatieve zorg.

Verder bieden we jou de mogelijkheid jouw kennis te verruimen en aan te scherpen in een 4-daagse verdiepingmodule “Pijn- en symptoomcontrole” en een 4-daagse module “Verbindend communiceren”.

We gaan dieper in op complexe thema’s die we aanbieden onder vorm van een symposium of themadag. De thema’s die gedurende het academiejaar 2017-18 aan bod komen, zijn: “Het lot van het ego bij ziekte en sterven”, “Leven met de dood voor ogen. Doodsangst bij palliatieve patiënten verlichten.” en “Cultuursensitief in de laatste levensfase”.

Voor een eenmalige vorming of vormingspakket op maat van je organisatie kan je ons steeds contacteren. Mogelijke thema’s vind je achteraan in deze brochure. We garanderen opleidingen vanuit praktijkervaring.

We hopen dat het aanbod u uitnodigt om te komen proeven en dat we u mogen ontmoeten op één van onze vormingsdagen.

Veel leesplezier en prettige vakantie!

Inhoud

OPEN AANBOD

Basisopleiding palliatieve zorg	3
Basisopleiding voor vrijwilligers in palliatieve zorg	5
Intervisie referentverpleegkundigen	7
Verdiepingsmodule “Pijn- en symptoomcontrole”	9
Verdiepingsmodule “Verbindend communiceren”	11
Minisymposium “Het lot van het ego bij ziekte en sterven”	14
Themadag “Leven met de dood voor ogen. Doodsangst bij palliatieve patiënten verlichten”	15
Minisymposium “Cultuursensitief in de laatste levensfase”	16

VORMING OP MAAT

Sensibilisatie	17
Vorming op maat	18
Palli-Anders	22

INSCHRIJVINGEN

Algemene inlichtingen	24
Docenten	25
Inschrijvingsformulier algemeen	27
Contactgegevens Netwerken Oost-Vlaanderen	28

Basisopleiding palliatieve zorg

DOELGROEP

Gemotiveerde hulpverleners die beroepsactief zijn in ziekenhuis, thuiszorg en thuisvervangende settings (woonzorgcentra, residentiële zorg voor personen met een handicap, psychiatrisch verzorgingstehuis, begeleid en beschut wonen).

DOELSTELLINGEN

We willen kwaliteit bevorderen en een universele taal spreken in palliatieve zorg.

We onderscheiden doelstellingen op het vlak van kennis, basisvaardigheden en attitudevorming.

Verwerven van kennis

- Kennismaken met het totale mensbeeld, de begrippen totaalzorg en totale pijn en de plaats van palliatieve zorg daarin.
- Weten hoe de palliatieve zorgcultuur binnen eigen en andere zorgsettings is uitgebouwd.
- Verwerven van kennis omtrent basisprincipes van de verschillende domeinen binnen de palliatieve zorg met name comfortzorg, communicatie, spirituele zorg, emotionele zorg, zelfzorg en rouwzorg.
- Kennismaken met het belang van een kritische kijk op jezelf, eigen handelen, je eigen waarden en normen.

Basisvaardigheden

- Leren herkennen en signaleren van veel voorkomende symptomen bij palliatieve patiënten met grote aandacht voor pijn maar ook voor andere ongemakken.
- Leren identificeren van de emoties bij de bewoner/patiënt en zijn directe omgeving, en het verkennen van de mogelijkheden hoe ermee om te gaan.
- Inschatten en respecteren van de visie van de bewoner en alle betrokkenen op het vlak van ethische kwesties.

Attitudevorming

- Inzicht verwerven in eigen inbreng bij verschillende domeinen van palliatieve zorg.
- Bewust worden van de invloed van waarden en normen die men zelf hanteert op het eigen professionele handelen.
- Durven kijken naar eigen eindigheid en bewust worden van het belang van een eigen visie op leven en dood.
- Bewust worden van de grenzen van zichzelf.

PROGRAMMA

5 lesdagen van 9.00 tot 16.30 u. + 1 sessie van 13.30 tot 16.30 u.

- Introductie
- Pijn- en symptoomcontrole
- Communicatie
- Spirituele pijn
- Ethiek
- Vroegtijdige zorgplanning
- Rouw en verlies
- Opvolgmoment: werken rond casus uit eigen werksituatie

Basis 1: 5 september, 19 september, 28 september, 3 oktober en 10 oktober 2017: 9.00 - 16.30 u.
30 november 2017: 13.30 - 16.30 u.

Plaats: WZC Molenkouter, Dreefstraat 11A - 13, 9260 Wichelen

Basis 2: 11 januari, 16 januari, 23 januari, 1 februari en 8 februari 2018: 9.00 - 16.30 u.
15 maart 2018: 13.30 - 16.30 u.

Plaats: WZC De Hopperank, Ninovesteenweg 121, 9320 Erembodegem

Basis 3: 13 maart, 20 maart, 29 maart, 17 april en 24 april 2018 : 9.00 - 16.30 u.
5 juni 2018: 13.30 - 16.30 u.

Plaats: Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 bus 2, 9111 Belsele

PRAKTISCH

Inschrijven: via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 20 deelnemers per cursus)

Kostprijs: € 300 syllabus en koffie inbegrepen, indien broodjes gewenst apart te betalen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een volledig gevolgde opleiding een certificaat van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen. Educatief verlof wordt aangevraagd.

Basisopleiding voor vrijwilligers in palliatieve zorg

DOELGROEP

Deze opleiding is bedoeld voor niet-professionelen die zich als vrijwilliger willen engageren binnen een palliatieve zorgsetting. Zowel palliatieve eenheden, palliatieve thuiszorg als palliatieve supportteams van ziekenhuizen of WZC kunnen kandidaat-vrijwilligers inschrijven in deze cursus.

De inschrijving gebeurt steeds door de vrijwilligersverantwoordelijke van de instelling of organisatie waar de vrijwilliger zal meewerken.

DOELSTELLINGEN

- Verwerven van basiskennis met betrekking tot palliatieve zorg.
- Verwerven van basisvaardigheden in het omgaan met patiënt en familie.
- Het accent ligt voornamelijk op attitudevorming en bewustwording van eigen houding tegenover sterven, verlies en rouw.

METHODIEK

De informatieoverdracht wordt tot een minimum beperkt.

De nadruk ligt op interactie, ervaringsoefeningen en zelfreflectie. Er wordt aandacht besteed aan persoonlijke ervaringen, vragen en probleemsituaties.

Deelnemers dienen daarom bereid te zijn tot eigen inbreng en reflectie.

Organisaties die meer inlichtingen wensen over deze basisopleiding of over het werken met vrijwilligers bij palliatieve patiënten kunnen contact opnemen met Lucie Cannie, psychologe van het Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo – Tel 09/218 94 08.

PRAKTISCH

- Plaats:** Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo, Bilksken 36, 9920 Lovendegem
- Inschrijven:** via www.palliatieve.org, door vrijwilligersverantwoordelijke van de setting waarin je zal meewerken (max. 20 deelnemers)
- Kostprijs:** € 120 syllabus, koffie en broodjeslunch inbegrepen
- Getuigschriften:** de deelnemers ontvangen na afloop van een volledig gevolgde opleiding een attest van het organiserende netwerk.

PROGRAMMA

Dag 1 : donderdag 12 oktober 2017

- 09u00 **Onthaal**
09u30 **Historiek en de belangrijke pijlers in de palliatieve zorg**
 Palliatieve zorgsettings en Zorgplanning
 Lucie Cannie, Palliatieve Zorg Gent-Eeklo
- 12u00 **Middagpauze**
- 13u00 **Het begrip ‘totale pijn’**
 Pijnbeleid in de palliatieve zorg
 Behandeling van vaak voorkomende symptomen en comfortzorg
 Conny Vervynck, Palliatieve Thuiszorg Gent-Eeklo
- 16u30 **Einde**

Dag 2 : donderdag 19 oktober 2017

- 09u30 **Communicatie, een goede luisteraar laat de ander spreken**
 Det Tacq, Palliatieve Zorg Gent-Eeklo
- 12u30 **Middagpauze**
- 13u30 **Communicatie, moeilijke zaken bespreekbaar maken**
 Det Tacq, Palliatieve Zorg Gent-Eeklo
- 16u30 **Einde**

Dag 3 : donderdag 26 oktober 2017

- 09u30 **Deontologie, privacy en beroepsgeheim**
 Nancy Criel, Palliatieve Eenheid AZ Sint-Lucas
- 12u30 **Middagpauze**
- 13u30 **Afscheid en Spirituele pijn**
 Rouw en rouwzorg
 Lucie Cannie, Palliatieve Zorg Gent-Eeklo
- 16u00 **Evaluatie van de opleiding**
 Lucie Cannie, Palliatieve Zorg Gent-Eeklo
- 16u30 **Einde**

Intervisie referentverpleegkundigen

DOELSTELLING

Intervisie is een vorm van deskundigheidsbevordering waarbij wordt gevraagd mee te denken over persoon- en functiegebonden vraagstukken en knelpunten binnen de eigen werksituatie.

Of anders gezegd: intervisie is een gestructureerd overleg met als doel werkgerelateerde problemen te delen/uit te wisselen om van hieruit een (h)erkenning en ondersteuning te krijgen, hetgeen kan leiden tot een professionele/persoonlijke groei.

Intervisie bedoelt zicht te geven op het eigen handelen, voelen en denken van de persoon.

In de intervisie sta "jij" centraal; jij bepaalt wat aan de orde komt.

Een intervisiegroep biedt een forum waar men:

- Het eigen verhaal kwijt kan.
- Zicht krijgt op eigen emoties, overdracht en tegenoverdracht.
- De mogelijkheid heeft om zeer concreet te werken rond thema's die inherent zijn aan de palliatieve zorg: omgaan met verdriet, rouwverwerking, ondersteunen bij ethische vragen, omgaan met emoties, existentiële vragen ...

METHODIEK

Intervisie is een methode waarbij de eigen deskundigheid binnen de organisatie wordt benut en ontwikkeld met als doel het bevorderen van de kwaliteit van het werk en van het persoonlijk functioneren.

Binnen intervisie worden geen oplossingen aangereikt maar door het stellen van vragen en met behulp van eigen analytisch en probleemoplossend denken, probeert men zicht te krijgen op het ingebrachte probleem en hoe hierbij te handelen.

Veiligheid en discretie, een duidelijke, niet betuttelende structuur, respect en niet ver(be)oordelende houding zijn slechts een aantal van de noodzakelijke grondhoudingen.

PROGRAMMA

Dinsdagen 10 oktober 2017, 28 november 2017, 16 januari 2018, 8 mei 2018: 9.15 - 12.15 u.

Dinsdag 27 maart 2018: volledige dag, van 9.00 u tot 16.00 u

PRAKTISCH

Intervisor: Marianne De Wulf

Plaats: Zaal "Lente" of "Herfst", LDC De Maretak, Albrechtlaan 119A, 9300 Aalst

De Kluizerij, Aalstersedreef 1, 1790 Affligem (enkel volledige dag)

Inschrijven: via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 12 deelnemers per intervisiegroep)

Kostprijs: € 250, koffie inbegrepen

!! in de Kluizerij te Affligem dient de maaltijd ter plaatse genomen en betaald te worden.

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

4-daagse verdiepingsmodule “Pijn- en symptoomcontrole”

DOELGROEP

Alle zorgverleners die minstens reeds de basisopleiding palliatieve zorg gevolgd hebben, zo ook referentverpleegkundigen die graag een opfrissing wensen.

Geïnteresseerden die nog géén basisopleiding gevolgd hebben, kunnen eventueel in overleg met de vormingsverantwoordelijke toegelaten worden.

DOELSTELLINGEN

We onderscheiden doelstellingen op het vlak van kennis, basisvaardigheden en attitudevorming.

Verwerven van kennis

- Kort opfrissen van de begrippen “totaalzorg” en “totale pijn”
- Richtlijn pijn www.pallialine.be
- Uitdiepen van de basisprincipes van pijnbehandeling en symptoombehandeling waaronder:
 - het verwerven van kennis over de soorten van pijn
 - het verdiepen in het (samen)gebruik, afmeten en toedienen van medicatie conform de pijnladderprincipes
 - weten welke toepasbare pijnschalen er bestaan
 - kennen van de verschillende vormen van discomfort en de mogelijke behandelingen
 - kennen van de technische mogelijkheden binnen de pijn- en symptoombehandeling
- Richtlijn palliatieve sedatie www.pallialine.be

Basisvaardigheden

- Leren interpreteren en gebruiken van pijnschalen
- Leren omrekeningen maken bij pijnmedicatie
- Mogelijke combinaties van medicatie leren hanteren
- Herkennen van oorzaken van symptomen en de samenhang hierin
- Preventief leren optreden ten aanzien van pijn en symptomen
- Leren werken met de medicatiepomp
- Een efficiënte communicatie ontwikkelen in het overleg met arts en alle betrokkenen

Attitudevorming

- Bouwen aan een attitude van overleg: interdisciplinair werken vs. solo werken
- Vlot kunnen omgaan met de overgang van cure naar care
- Alert observeren en beluisteren van de bewoner en zijn omgeving
- Bewust worden van het moeilijke evenwicht in subjectieve beleving en objectiviteit als hulpverlener
- Bewust zijn van eigen grenzen naar medicatiebeleid

PROGRAMMA

Donderdagen 7 september, 5 oktober, 9 november en 7 december 2017: 9.30 - 16.30 u.

PRAKTISCH

Docent: Mimmie Wouters

Plaats: WZC Aqua Vitae, Pachthofstraat 1, 9308 Gijzegem

Inschrijven: via Netwerk Palliatieve Zorg Aalst – Dendermonde - Ninove, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 20 deelnemers)

Prijs: € 320 syllabus en koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

4-daagse verdiepingsmodule “Verbindend communiceren”

DOELGROEP

Alle zorgverleners die minstens reeds de basisopleiding palliatieve zorg gevolgd hebben, zo ook referentverpleegkundigen die graag een opfrissing wensen.

Geïnteresseerden die nog géén basisopleiding gevolgd hebben, kunnen eventueel in overleg met de vormingsverantwoordelijke toegelaten worden.

DOELSTELLINGEN

Wat leer je in deze module

- Boodschappen op een krachtige en efficiënte manier brengen zodat zorgontvangers, collega's, huisartsen, ... kunnen horen wat je te zeggen hebt én zin hebben om rekening te houden met jouw boodschap
- De nodige vaardigheden om effectief en respectvol te communiceren in lastige situaties
- Duidelijk zijn over je eigen grenzen op een manier die hoorbaar is voor collega's, zorgontvangers en andere betrokkenen
- Op een constructieve manier omgaan met kritiek of oordelen van anderen
- Omgaan met je eigen emoties en met emoties van andere
- Empathisch luisteren zodat mensen zich echt begrepen voelen
- Nee zeggen en omgaan met de nee van de andere

Wat bereik je tijdens en na deze module

- Een open en directe communicatie tussen medewerkers, zorgontvangers en andere betrokkenen in een zorgsituatie
- Een positieve sfeer waarin mensen gehoord en begrepen worden
- Nieuwe luistervaardigheden bij zorgverleners: ze zijn in staat om op zo'n manier naar ontvangers te luisteren dat die zelf beter begrijpen wat ze voelen, willen en denken
- Een gevoelige stijging van de kwaliteit van werken in de organisatie. Dankzij een waardevolle communicatie tussen alle betrokkenen verloopt het werk efficiënter en aangenamer
- Zorgverleners zijn in staat om op een gezonde manier aan zelfzorg te doen. Hierdoor voorkomen ze overbelasting en blijven ze in hun kracht staan, met direct voelbare resultaten in de kwaliteit van hun werk
- Problemen zijn bespreekbaar en krijgen een duurzame oplossing
- Relationale problemen worden snel besproken en aangepakt. Collega's maken afspraken waarbij ze rekening houden met elkaars behoeften en met de belangen van de organisatie
- Er vallen minder oordelen, dankzij de vaardigheid om empathisch te luisteren. Zo vermijd je conflicten en onbegrip en verzeil je niet in strijd maar zoek je actief naar verbinding met de andere

PROGRAMMA

Dinsdagen 6 februari, 20 februari, 27 februari en 6 maart 2018: 9.30 - 16.30 u.

PRAKTISCH

Docent: Els Van Beveren

Plaats: Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 bus 2, 9111 Belsele

Inschrijven: via Netwerk Palliatieve Zorg Aalst – Dendermonde - Ninove, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 12 deelnemers)

Prijs: € 475 syllabus en koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Minisymposia en Themadag

Vanuit samenwerking tussen Netwerk Palliatieve Zorg Aalst - Dendermonde - Ninove en
Netwerk Palliatieve Zorg Waasland

Minisymposium “Het lot van het ego bij ziekte en sterven”

DOELGROEP

Verpleegkundigen en artsen uit de verschillende palliatieve settings, vanuit spoedafdelingen of afdelingen intensieve zorg in ziekenhuizen, in de thuiszorg, ...

INHOUD

Het ego is een verzamelterm voor een aantal functies die belangrijk zijn om te kunnen functioneren in deze wereld zoals logisch denken, geheugen, ruimtelijke oriëntatie enzovoort. Het ego is dus noodzakelijk, maar wordt vanuit de wijsheidtradities ook problematisch gezien omdat we een diepgewortelde neiging hebben ons compleet te vereenzelvigen met dit ego. Het ons identificeren met deze beperkte versie van onszelf is een verstorende en hardnekkige illusie die de bron is van veel lijden. Deze illusie speelt ook een rol wanneer men geconfronteerd wordt met een levensbedreigende ziekte omdat lichamelijke kwetsbaarheid het ego onder druk zet: net datgene waarmee we ons vereenzelvigd hebben, moeten we loslaten. de poging dit toch te blijven vasthouden voegt veel lijden toe aan het reeds aanwezige lijden.

In deze voordracht staan we stil bij een aantal factoren waar het ego gretig gebruik van maakt om zichzelf continu te versterken en te bevestigen: de mening van anderen, onze job en andere prestaties, ons verleden, onze bezittingen... We onderzoeken hoe we los kunnen komen van deze identificaties en gaan in op de vraag waarom het belangrijk is er hier en nu mee te beginnen. We behandelen het thema ook vanuit het standpunt van de zorgverlener (beroepskracht, vrijwilliger, mantelzorger): hoe kunnen we patiënten die worstelen met dit proces het best ondersteunen?

GASTSPREKER

Dr. Alexander Verstaen, doctor in de psychologie, psychotherapeut en bezieler van Perennis, Centrum voor Groei in leven en sterven

PROGRAMMA

Datum: donderdag 24 oktober 2017 van 13.15 – 16.30 u., onthaal om 12.30 u

Plaats: AZ Sint-Blasius, Kroonveldlaan 50, 9200 Dendermonde

Inschrijven: via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus

Prijs: € 30 syllabus en koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Themadag “Leven met de dood voor ogen. Doodsangst bij palliatieve patiënten verlichten”

DOELGROEP

Alle hulpverleners vanuit de verschillende zorgsettings.

INHOUD

Mensen met een levensbedreigende ziekte leven met de dood voor ogen. De doodsangst die daarmee gepaard gaat, moeten mensen gedeeltelijk alleen verwerken. Niemand kan immers in de huid van een ander kruipen om daar de angst te beleven en te doorstaan. Toch spelen omstanders zoals hulpverleners een belangrijke rol in de verwerking van doodsangst. Door hun manier van nabij zijn en communiceren, kunnen ze de angst verminderen of vermeerderen en daardoor invloed hebben op de levenskwaliteit van mensen.

In deze opleiding gaan we dieper in op de vraag: “Hoe beleven mensen doodsangst?” Opvallend is daarbij dat die angst zich niet makkelijk laat opmerken. Daardoor blijft hij ook voor de zorgverleners wel eens verborgen. Om de angst meer zichtbaar en inzichtelijk te maken, blijven we achtereenvolgens stilstaan bij waarvoor mensen juist bang zijn (omschrijving), waardoor die angst wordt uitgelokt (oorzaken) en waarin de angst zich kan uiten (omschrijving). Vervolgens zoeken we een antwoord op de vraag: “Welke handelingsstrategieën kunnen aan zorgverleners worden aangereikt om mensen, die zich doodsangst voelen, op een professionele manier te ondersteunen zodat de angst verlicht en de levenskwaliteit verbetert.”

GASTSPREKER

Dr. Goedele Van Edom is doctor in de Godgeleerdheid, vrijwillig wetenschappelijk medewerkster (KU Leuven) en 16 jaar werkzaam als pastor in het Imeldaziekenhuis. Ze is tevens auteur van het boek “Bang voor kanker. Hoe kun je helpen?” (LannooCampus, 2014)

PROGRAMMA

- Datum:** dinsdag 5 december 2017 van 9.30 tot 16.30 u
- Plaats:** Netwerk Palliatieve Zorg Waasland, Rozenlaan 17 bus 2, 9111 Belsele
- Inschrijven:** via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus (max. 20 deelnemers)
- Prijs:** € 80 syllabus en koffie inbegrepen, indien broodjes gewenst apart te betalen
- Getuigschriften:** de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Minisymposium “Cultuursensitief in de laatste levensfase”

DOELGROEP

Verpleegkundigen en artsen uit de verschillende palliatieve settings, vanuit spoedafdelingen of afdelingen intensieve zorg in ziekenhuizen, in de thuiszorg, ...

INHOUD

Onze maatschappij bestaat uit personen met diverse etnische en culturele achtergronden, mensen die verschillende talen spreken, eigen gebruiken en tradities hanteren en een eigen geloofsbeleving hebben.

Dit is de nieuwe realiteit van ons dagelijks leven en dit weerspiegelt zich ook in de zorg: er zijn multiculturele zorgontvangers én multiculturele zorgverleners. Hoe kijken beide partijen naar elkaar? Welke vaardigheden hebben we nodig om zo efficiënt mogelijk de meest optimale zorg te kunnen bieden? Wat zijn de struikelblokken? Wat vraagt het naar attitude?...

GASTSPREKER

Lieve Lenaerts, coördinator van DoorElkaar, expertisecentrum voor interculturaliteit en anderstaligheid.

PROGRAMMA

Datum: donderdag 31 mei 2018 van 13.15 – 16.30 u.
onthaal om 12.30 u

Plaats: AZ Sint-Blasius, Kroonveldlaan 50, 9200 Dendermonde

Inschrijven: via www.palliatieve.org, bij voorkeur 2 maanden voor aanvang van de cursus

Prijs: € 30 syllabus en koffie inbegrepen

Getuigschriften: de deelnemers ontvangen na afloop van een gevolgde opleiding een vormingsattest.

Sensibilisatie

Om de palliatieve zorgcultuur in onze regio's verder uit te dragen, ook naar het grote publiek toe, organiseren beide Netwerken sensibilisatie activiteiten rond het thema "Palliatieve zorg".

DOELSTELLING

Doelstelling van deze activiteiten is informatie te geven rond palliatieve zorg en beslissingen bij het levenseinde en op een interactieve manier aan te zetten tot discussie en gedachtenwisseling.

Samen met onze collega-netwerken streven wij er immers naar om sterven en eindigheid in onze maatschappij meer bespreekbaar te maken als essentieel onderdeel van het leven. Zo willen wij steeds meer mensen helpen om de weg te vinden naar palliatieve zorg wanneer de nood zich voordoet.

ORGANISATIE

U kan een sensibilisatie activiteit plannen voor uw organisatie of een bepaalde doelgroep.

Indien het tot een samenwerking komt dan wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

De organiserende instelling/organisatie voorziet in: lokaal, materiaal, aanwezigheidslijst, bekendmaking in de instelling, samenstelling van de groep conform de afspraken.

Tijdstip en duur: datum en duur van de vorming worden bepaald in overleg. Het is aangewezen sensibilisatie tijdig aan te vragen, liefst drie maanden op voorhand.

Groepsgrootte: wordt bepaald in overleg

Kostprijs: algemene richtprijs € 100, incl. verplaatsingskosten

Vorming op maat

Beide netwerken bieden de mogelijkheid van vorming op maat. U kan vormingen op maat aanvragen voor uw organisatie of een bepaalde doelgroep.

ORGANISATIE:

De inhoud en de onderwerpen worden afgestemd op de voorkennis van de deelnemers en samen met de vormingsverantwoordelijke wordt een programma opgemaakt.

Er worden afspraken gemaakt omtrent:

- Doelpubliek: bepalen van doelgroep is belangrijk, huisvisie ten aanzien van palliatieve zorg is sturend.
- Data
- Aantal deelnemers
- Thema
- Docenten
- Aantal vormingsuren
- Locatie
- Methodiek
- Audiovisuele middelen
- Attest, evaluatieformulier
- Prijs

Als het tot een samenwerking komt dan wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

De organiserende instelling/organisatie voorziet in : lokaal, materiaal, aanwezigheidslijst, bekendmaking in de instelling, samenstelling van de groep conform de afspraken.

Tijdstip en duur: Een vorming duurt meestal 3 uur, het kan een opleiding op zich zijn of een initiatie van een onderwerp; er kunnen vervolgmodes worden opgesteld.

Kostprijs: Algemene richtprijs: € 85 / lesuur, incl. verplaatsingskosten.
Prijzen worden besproken afhankelijk van het traject dat uitgewerkt wordt.

Groepsgrootte: is afhankelijk van het thema maar ervaringsgericht en interactief werken staan centraal.

Het is aangewezen vorming op maat tijdig aan te vragen, liefst drie maanden op voorhand. Met "Vorming op maat" spelen we echter graag in op de actualiteit, waardoor de aanvraagperiode bespreekbaar is. Na afloop van de vorming krijgen de deelnemers een vormingsattest.

THEMA'S:

- **Introductie : Wat is palliatieve zorg ?**

In deze vorming staan we stil bij de basisprincipes van palliatieve zorg. We kijken wie er aan palliatieve zorg doet en wie onze patiënten zijn. Ook kijken we welke mogelijkheden er zijn voor palliatieve patiënten. Er worden ook tips meegegeven hoe je kan omgaan met palliatieve patiënten en hun omgeving.

- **Module : Pijn- en symptoomcontrole**

Deze module kan uitgewerkt worden op basisniveau en op verdiepingsniveau.

Er is ook de mogelijkheid om een namiddag te organiseren rond nieuwigheden op vlak van palliatieve pijnmedicatie.

In de module pijnbestrijding leren we hoe we onze palliatieve patiënt kunnen observeren om een zo goed mogelijk pijnbeleid te kunnen voorstellen naar de arts.

In de module symptoomcontrole kunnen we jullie een algemeen beeld geven van de verschillende symptomen waar palliatieve patiënten mee in confrontatie kunnen komen maar er is ook de mogelijkheid om dieper in te gaan op bepaalde symptomen zoals, mondzorg, wondzorg, complementaire zorg

Pijnmeting, pijnbeleving en pijnobservatie kan ook als namiddag worden aangeboden. Tevens hebben we hier ook aandacht voor de dementerende bewoner.

- **Werken met de medicatiepomp**

Plaatsing en opstart van een subcutane spuitaanrijver

In deze vorming bekijken we de werking van de medicatiepomp en bespreken we welke medicatie we in de pomp kunnen gebruiken.

- **Vroegetijdige zorgplanning**

Deze module kan gespreid worden over verschillende momenten. Met als inhoud, het wettelijk kader, de communicatie en de implementatie van VZP in eigen instelling. Elk thema kan ook afzonderlijk als vormingsmoment worden gegeven.

- **Begrippen: euthanasie en palliatieve sedatie**

Afgeleid vanuit VZP staan we stil bij de begrippen euthanasie en palliatieve sedatie. Wat is het verschil tussen beiden, wat zijn de voorwaarden en hoe gebeurt het in de praktijk. We stellen ook de vraag, hoe we op een ethisch correcte manier omgaan met deze beslissingen.

- **Vocht en voeding/beleid bij een palliatieve patiënt**

Wanneer is het aangewezen om de toediening van vocht en/of voeding door te zetten of wanneer is het een betere beslissing om vocht en/of voeding stop te zetten, en hoe kan je dit dan op een zo goed mogelijke manier doen.

- **Omgaan met familie/omgeving binnen de palliatieve zorg**

De mens is een relationeel wezen, steeds verbonden met een netwerk, de familie, de omgeving. De familierelaties spelen een belangrijke rol binnen de palliatieve zorg. Het levensverhaal van de patiënt kan ons helpen om hem/haar beter te begrijpen in die laatste levensfase. Het levenseinde

brengt soms mee dat relaties wijzigen, sommige worden hechter, andere fragieler, “family secrets” kunnen ontdekt worden of worden meegenomen naar volgende generaties. Communicatie en familiebijeenkomsten kunnen hierbij een waardevol hulpmiddel zijn.

- *Omggaan met verlies en rouw bij patiënt en familie*

Maar ook wat doet dit verdriet en verlies met u als hulpverlener? Op een gepaste manier zorg dragen voor jezelf en de mensen in je omgeving is een heel moeilijke evenwichtsoefening, ook voor hulpverleners. Het vergt moed om over deze zaken te praten, maar het kan rust, veiligheid en verbondenheid bieden.

- *Kinderen en jongeren betrekken bij palliatieve zorg*

In deze vorming gaat men kijken of het beter is kinderen weg te houden van verdriet en verlies of zijn er toch andere meningen. Indien men toch kiest voor kinderen en jongeren te betrekken in palliatieve situaties waar moet men dan op letten.

- *Zorg voor zorgenden*

Belangrijk in de zorg is om overeind te blijven tussen alle moeilijke en zware situaties waarmee u geconfronteerd wordt met lijden, verdriet en afscheid.

In deze module gaan we op zoek naar wat u als hulpverlener nodig hebt om met volle energie actief te blijven in de zorg.

- *Rituelen “Een brug tussen toen en straks”*

Rituelen geven mensen een houvast, scheppen verbondenheid en helpen bij scharniermomenten, mijlpalen in het leven.

Een aanrader voor mensen die op zoek zijn naar betekenis en vormgeving; hulpverleners die mensen bijstaan in de laatste fase van hun leven en familie houvast willen geven, en zelf ook overeind wensen te blijven.

- *Zorg voor het levenseinde bij personen met dementie*

Dementie is een degeneratieve ziekte waarbij de kans zeer groot is dat men in de loop van het ziekteproces in een palliatieve fase terechtkomt. In dit stadium zijn zowel dementiezorg als palliatieve zorg vereist. Een efficiënte samenwerking tussen beide expertises biedt zorg op maat aan de persoon met dementie en zijn omgeving.

Vanuit deze visie is een samenwerking ontstaan tussen het Netwerk Palliatieve Zorg en het Expertisecentrum Meander waarbij sensibilisatie en deskundigheidsbevordering belangrijke pijlers zijn.

Beide organisaties bieden samen volgende vormingspakketten aan:

- **Zorg voor het levenseinde bij personen met dementie (2,5 u)**
Het basispakket omvat:
 - wat is dementie?
 - wat is een palliatieve patiënt?
 - vragen omtrent het levenseinde

- wilsverklaring, wettelijke vertegenwoordiger, medische beslissing bij levenseinde

Dit basispakket richt zich naar LDC's, belangenverenigingen, families binnen WZC, sociale diensten gemeentebesturen, LOGO, mantelzorgverenigingen binnen mutualiteit.

- Het basispakket wordt ook aangeboden aan professionele hulpverleners en kan volgens hun interesse aangevuld worden met:
 - kantelmoment dementie/palliatieve zorg cfr. Reisbergschaal (30')
 - pijnobservatie (30')
 - invullen wilsverklaring (30')

Ieder pakket bestaat uit 30 minuten extra, afhankelijk van de instelling kan het luikje "wat is dementie" uit het basispakket gelicht worden en vervangen worden door één van bovenstaande items.

Palli-Anders

Palli-Anders is een alternatief vormingsinstrument waarbij men aan de hand van vragen wordt aangezet tot reflectie over eigen visie en gevoelens met betrekking tot ziek zijn palliatieve zorg en sterven.

De nadruk ligt op het “spelgehalte” waardoor het kan ingezet worden als instrument voor teambuilding in een palliatief kader (PST, werkgroep palliatieve zorg, ...)

DOELGROEP

Palli-Anders kan men gebruiken bij alle beroepsgroepen, betrokken bij palliatieve zorg, hetzij als professionele kracht, hetzij als vrijwilliger.

DOELSTELLING

De bedoeling van het spel is:

- Aanzetten tot nadenken zelfreflectie
- Zich bewust worden van eigen gevoelens, meningen als persoon en als hulpverlener
- Bespreekbaar maken van verlies, sterven, ziek zijn, rouw en communicatie stimuleren
- In contact treden met jezelf en anderen

METHODIEK

Het spel handelt over volgende thema's:

- Gevoelens van de hulpverlener/vrijwilliger
- Confrontatie met de (eigen) dood
- Omgaan in waarheid

Deze thema's zijn verwerkt in een aantal vragen of stellingen. Het spelbord zelf bestaat uit drie ringen waarbij de buitenste ring verwijst naar de minst persoonlijke vragen en de binnenste ring naar de meest persoonlijke vragen.

Er wordt in grote mate toegezien op de veiligheid binnen de groep. Zo kan elke speler zelf bepalen hoe persoonlijk hij de vragen wil beantwoorden; er wordt niet toegelaten dat persoonlijke bedenkingen of gevoelens worden be- of veroordeeld en feedback tijdens het spel wordt enkel toegelaten vanwege de spelleider. Het spel wordt steeds afgerond met een evaluatiemoment waarbinnen elke speler de kans krijgt tot ventileren.

Palli-Anders is geen competitief spel.

PRAKTISCH

Het spel kan ontleend worden samen met een begeleider van het netwerk die zorgt voor het begeleiden van het spel. De begeleider zal waken over de veiligheid in de groep en de individuele en groepsprocessen begeleiden en ondersteunen.

Tijdstip en duur: een sessie duurt ongeveer 2 à 3 uur.

Kostprijs: spel met begeleider: € 85 per uur, incl. verplaatsingskosten

Groepsgrootte: het spel wordt bij voorkeur gespeeld in een groep van 8 à 10 personen.

Algemene inlichtingen

HOE INSCHRIJVEN?

Inschrijven kan via e-mail info@npzadn.be of onze website www.palliatieve.org

Het aantal deelnemers per cursus is beperkt, het is dan ook belangrijk de uiterlijke datum van inschrijving in acht te nemen. Wanneer een cursus voor de uiterste inschrijvingsdatum reeds volzet is, wordt een wachtlijst aangelegd van de geïnteresseerden. Deze kandidaten worden in overleg opgenomen in de eerstvolgende opleiding.

BETALINGSMODALITEITEN

Een bevestiging van de inschrijving bij meerdaagse vormen wordt samen met de factuur opgestuurd. Het inschrijvingsgeld moet pas betaald worden bij ontvangst van de factuur.

Bij annulatie :

- Meer dan 14 dagen voor de aanvangsdatum van de vorming wordt het inschrijvingsgeld teruggestort mits aftrek van 30% voor de administratiekosten.
- Minder dan 14 dagen voor de aanvangsdatum van de vorming is terugvordering niet meer mogelijk.

In afspraak met de docenten kunnen vormen waarvoor onvoldoende inschrijvingen zijn geannuleerd worden. Het inschrijvingsgeld wordt in dit geval integraal teruggestort.

ATTESTEN

Het succesvol afronden van de basisopleiding wordt bekrachtigd met een certificaat. Voor deze vormen worden de nodige getuigschriften voor educatief verlof verstrekt.

Voor het bijwonen van intervisie referenten, terugkommomenten basisopleiding, themadagen en vormen op maat wordt een vormingsattest uitgereikt.

FOTO'S VORMINGSACTIVITEITEN

Soms nemen wij foto's van vormingsactiviteiten. Deze foto's kunnen gebruikt worden om eigen publicaties te illustreren. Indien je dit niet wenst kan je dit aanduiden op het inschrijvingsformulier of kan je dit vooraf laten weten.

INLICHTINGEN

Wenst u meer inlichtingen? Telefonisch zijn we te bereiken tijdens de kantooruren op het nummer:

- Aalst-Dendermonde-Ninove: 053/21 40 94
- Waasland: 03/776 29 97

Docenten

Lucie Cannie,

Psycholoog Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo

Nancy Criel,

Verantwoordelijke Palliatieve Eenheid AZ Sint-Lucas, Gent

Luc De Waegeneer,

Maatschappelijk assistent, algemeen coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Aalst-Dendermonde-Ninove

Marianne De Wulf,

Psychotherapeut, gestalttherapeut

Martine Dieleman,

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Waasland

Wim Duran,

Psycholoog Netwerk Palliatieve Zorg Aalst – Dendermonde - Ninove

Philippe Helaers,

Psycholoog Netwerk Palliatieve Zorg Waasland

Marleen Hoebeeck,

Algemeen coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Aalst – Dendermonde - Ninove

Karina Pieters,

Algemeen coördinator Netwerk Palliatieve Zorg Waasland

Tine Smet,

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Waasland

Det Tacq,

Psycholoog Palliatieve Thuiszorg Gent-Eeklo

Liesbeth Geeroms,

Vrijzinnig humanistisch consulent, deMens.nu

Maaïke Everaert,

Vrijzinnig humanistisch consulent, deMens.nu

Kristine Verhoye,

Stafondersteuning zingeving / ethiek Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Hiëronymus, Sint-Niklaas

Conny Vervynck,

Verpleegkundige Palliatieve Thuiszorg Gent-Eeklo

Katlijn Willems,

Maatschappelijk assistente en psychotherapeut, zelfstandige opleider vzw Integraal

Mimmie Wouters,

Verpleegkundige Multidisciplinaire Begeleidingsequipe Dendermonde

Els Van Beveren,

trainer in Verbindende Communicatie, zaakvoerder Walk Your Talk

Alexander Verstaen,

doctor in de psychologie, psychotherapeut en bezieler van Perennis, Centrum voor Groei in leven en sterven

Goedele Van Edom,

doctor in de Godgeleerdheid, vrijwillig wetenschappelijk medewerker (KU Leuven) en pastor in het Imeldaziekenhuis

Lieve Lenaerts,

coördinator van DoorElkaar, expertisecentrum voor interculturaliteit en anderstaligheid

Inschrijvingsformulier (Invullen in hoofdletters)

UW GEGEVENS

Naam: Voornaam:

Functie:

Tel: GSM:

E-mailadres:

Geboortedatum: Geboorteplaats:

PRIVÉ-ADRES

Straat: Nummer (+ bus):

Postcode: Gemeente:

ADRES INSTELLING

Instelling:

Straat: Nummer (+ bus):

Postcode: Gemeente:

SETTING

- Gehandicaptensector
 Palliatief dagcentrum
 Palliatieve eenheid
 Psychiatrie
 Thuisverpleging
 Thuiszorg
 WZC
 Ziekenhuis
 Andere:

DISCIPLINE

- Arts
 Paramedicus
 Verpleegkundige
 Verzorgende
 Andere:

Heeft reeds **BASISCURSUS PALLIATIEVE ZORG** gevolgd in academiejaar:

Georganiseerd door:

FACTURATIE NAAR: Privé-adres

Adres instelling

SCHRIJFT IN VOOR Naam cursus:

Datum/data:

Datum: Handtekening:

Contactgegevens

**Netwerk Palliatieve zorg regio Aalst –arr.
Dendermonde – regio Ninove vzw**

Gentsesteenweg 355, 9300 Aalst

Tel 053/21 40 94 - Fax 053/70 53 50

E-mail: info@npzadn.be

**Algemeen coördinatoren,
vormingsverantwoordelijken:
Marleen Hoebeeck en Luc De Waegeneer**

Netwerk Palliatieve Zorg Gent-Eeklo vzw

Bilksken 36, 9920 Lovendegem

Tel 09/218 94 06 - Fax 09/233 93 90

E-mail: gerda.npz.genteeklo@palliatieve.org

Contactpersoon: Gerda Okerman

Netwerk Palliatieve Zorg Waasland vzw

Rozenlaan 17b2, 9111 Belsele

Tel 03/776 29 97

E-mail: info@npzw.be

**Algemeen coördinator, vormingsverantwoordelijke:
Karina Pieters**

Netwerk Levenseinde

Sint-Walburgastraat 9, 9700 Oudenaarde

Tel 055/20 74 00 - Fax 055/20 87 82

E-mail: an@netwerklevenseinde.be

Contactpersoon: An de Vliegheer

v.u. dr. Thiessen en dr. Van Wassenhove